

Zadeva C-907/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

11. december 2019

Predložitveno sodišče:

Bundesfinanzhof (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

5. september 2019

Tožeča stranka in revidentka:

Q-GmbH

Tožena stranka in nasprotna stranka v revizijskem postopku:

Finanzamt Z

BUNDESFINANZHOF (ZVEZNO FINANČNO SODIŠČE, NEMČIJA)

SKLEP

V sporu

Q-GmbH

tožeča stranka in revidentka

[...] (ni prevedeno)

proti

Finanzamt Z

tožena stranka in nasprotna stranka v revizijskem postopku

zaradi prometnega davka za leto 2011

je V. senat

5. septembra 2019 sklenil:

Izrek

I. Sodišču Evropske unije se v predhodno odločanje predloži to vprašanje:

Ali gre za storitev, uvrščeno med zavarovalne in pozavarovalne transakcije, ki jo opravljajo zavarovalni posredniki in zavarovalni zastopniki in ki je oproščena davka v smislu člena 135(1)(a) Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost, če davčni zavezanec, ki za zavarovalnico opravlja dejavnost posredovanja, tej zavarovalnici dodatno da na razpolago tudi posredovani zavarovalni produkt?

II. Postopek se prekine do odločitve Sodišča Evropske unije.

Obrazložitev

I.

- 1 Tožeča stranka in revidentka (v nadaljevanju: tožeča stranka), to je družba Q-GmbH, je univerzalna pravna naslednica družbe Q-GmbH & Co KG, ki je bila sama univerzalna pravna naslednica družbe Q-GmbH.
- 2 Družba Q-GmbH je [...] (ni prevedeno) leta 2009 na podlagi člena 89(2) Abgabenordnung (davčni zakonik, Nemčija) zaprosila za izdajo zavezujoče informacije o oprostitvi v skladu s členom 4, točka 11, Umsatzsteuergesetz (zakon o prometnem davku, Nemčija; v nadaljevanju: UStG) za storitve pri posredovanju zavarovanja za posebna tveganja zaradi kaznivih dejanj tretjih oseb (na primer v primeru ugrabitev ali piratstva), čemur je priložila osnutek pogodbe. V skladu z osnutkom pogodbe naj bi se:
 - posredovala zavarovanja,
 - podelila licenca za zagotovitev zavarovalnega produkta in
 - opravljale druge storitve za izvajanje zavarovalnih pogodb (storitve za izvajanje pogodb, vključno z obravnavo škodnih zahtevkov).
- 3 Tožena stranka in nasprotna stranka v revizijskem postopku (Finanzamt; davčni urad, Nemčija, v nadaljevanju: FA) je v svoji zavezujoči informaciji z dne 18. januarja 2010
 - le posredovanje zavarovanj štela za oproščeno, medtem ko naj bi pri
 - podelitvi licence za zagotovitev zavarovalnega produkta in
 - drugih storitvah za izvajanje zavarovalnih pogodb, na primer pri oceni tveganja s pomočjo *pricingtool*, upravljanju s pogodbami, pobiranju premij, obravnavi

škodnih zahtevkov in splošni podpori (storitve za izvajanje pogodb, vključno z obravnavo škodnih zahtevkov),

šlo za obdavčljive storitve. FA je zavrnil možnost, da gre za enotno storitev, saj naj bi posamezne storitve bile samostojne.

- 4 V letu 2011, na katerega se nanaša spor, je družba Q-GmbH kot t.i. zavarovalni zastopnik razvila in tržila zlasti en zavarovalni produkt, s katerim so bile ladje in njihova posadka zavarovane za primer piratstva ob plutju skozi Adenski zaliv.
 - V skladu s členom 1(1) pogodbe o zavarovalnem zastopstvu, sklenjene z družbo F-Versicherungs-AG (F), je družba Q-GmbH za zavarovatelja posredovala zavarovalne pogodbe, ki so bile sklenjene med zavarovateljem in zavarovancem. Predmet teh zavarovalnih pogodb je bil v skladu s členom 1 pogodbe zavarovanje posebnih tveganj („Special Risks“).
 - Družba Q-GmbH je v skladu s členom 1(2) pogodbe zavarovatelju v skladu z besedilom v prilogi dala na razpolago zavarovalne produkte za izdajo zavarovalnih polic v imenu zavarovatelja. Pri dajanju zavarovalnih produktov na razpolago je šlo za podelitev neizključne pravice uporabe („licenca“).
 - Družba Q-GmbH je morala v skladu s členom 1(3) pogodbe opravljati storitve za izvajanje pogodb, vključno z obravnavo škodnih zahtevkov, na primer prilagoditev zavarovalnega produkta, oceno tveganja s pomočjo *pricingtool*, upravljanje s pogodbami, vzpostavitev krizne telefonske številke, upravljanje škodnih dogodkov, prodajno izobraževanje in zagotovitev kriznega managerja.
- 5 V skladu s členom 2(1) pogodbe je moral zavarovatelj za kritje tekočih poslovnih dejavnosti v obdobju 24 mesecev od 1. 1. 2010 naprej plačevati mesečno predplačilo nadomestila v višini 30.000 EUR. Poleg tega je moral plačati nadomestilo v višini 22,5 % neto zneska za vsako zavarovanje posebnih tveganj, ki jo je sklenil. Obveznost plačila nadomestila je obstajala ne glede na to, ali je do sklenitve zavarovalne pogodbe prišlo prek zavarovalnega zastopnika, zavarovatelja ali tretje osebe. Zahtevke glede nadomestila je bilo treba v skladu s členom 2(5) pogodbe do višine predplačila, ki ga je plačal zavarovatelj, v tega vračunati. Ob izteku veljavnosti pogodbe je obstajala obveznost poplačila morebitnega zneska primanjkljaja, pri čemer je bila obveznost poplačila omejena na 240.000 EUR. V aneksu k pogodbi je bilo določeno, da mora zavarovatelj za kritje tekočih poslovnih izdatkov za obdobje od junija 2011 do decembra 2012 plačati mesečno predplačilo nadomestila v višini 7500 EUR.
- 6 Družba Q-GmbH je 27. avgusta 2012 vložila obračun DDV za leto 2011, v katerem je vse svoje storitve opredelila kot oproščene v skladu s členom 4, točka 11, UStG. V spremnem pismu je opozorila na to, da zavezujoča informacija z dne 18. januarja 2010 od tega odstopa.
- 7 FA je po opravljeni reviziji DDV ob upoštevanju zavezujoče informacije z dne 18. januarja 2010 izhajal iz tega, da ne gre za enotno storitev in da je le neposredna

dejavnost posredovanja zavarovanja oproščena v skladu s členom 4, točka 11, UStG. Za podelitev licence naj bi se uporabljala nižja davčna stopnja v skladu s členom 12(2), točka 7(c), UStG, medtem ko naj bi bilo treba za druge storitve za izvajanje pogodb, vključno z obravnavo škodnih zahtevkov, uporabiti splošno davčno stopnjo. FA je, kar zadeva skupno plačilo, navedel, da je v 67 % delu, ki se nanaša na posredovanje zavarovanja, oproščeno davka, da ga je treba v 25 % delu, ki zadeva podelitev licence, obdavčiti po nižji davčni stopnji in da ga je treba v 8 % delu, ki zadeva storitve upravljanja, obdavčiti po splošni davčni stopnji. Podlaga za razdelitev je bila ocena ob upoštevanju delovnika zaposlenih. Zneski vstopnega davka so se upoštevali. Ugovor proti odločbi o DDV z dne 4. novembra 2013 in sledeča tožba na Finanzgericht (finančno sodišče, Nemčija; v nadaljevanju: FG) sta bila zavrnjena.

- 8 V skladu s [...] (ni prevedeno) sodbo FG je davčna obveznost, določena v odločbi o DDV z dne 4. novembra 2013, v skladu s členom 4, točka 11, UStG, ki ga je treba razlagati v skladu s členom 135(1)(a) Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (v nadaljevanju: Direktiva o DDV) ter ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče) in Bundesfinanzhof (zvezno finančno sodišče). Tožeča stranka naj bi v znatnem obsegu opravljala storitve, ki niso spadale k bistvenim dejavnostim zavarovalnega zastopnika ali posrednika, in ki naj bi bile – v nasprotju s stališčem FA – del enotne storitve. Ta storitev naj bi bila – ponovno v nasprotju s stališčem FA – v celoti obdavčljiva. Težišče in s tem glavni element, ki vpliva na celotno storitev, naj bi bilo v razvoju novih zavarovalnih produktov z namenom prodaje zavarovanj. Pogoji za zavarovalne produkte naj bi bila razviti ob upoštevanju regulatornih zahtev. To naj bi v bistvu ustrezalo dejavnosti zavarovatelja, vendar pa brez odobritve zavarovanja, tako da naj ne bi bili izpolnjeni pogoji za oprostitve v skladu s členom 4, točka 10, UStG. Pri zahtevku za nadomestilo naj ne bi bilo bistveno, kdo je posredoval pri sklenitvi pogodbe. Na drugi strani naj nadomestilo za dejavnost posredovanja zavarovanja ne bi prišlo v poštev pri pogodbah, ki jih je zavarovatelj sklenil brez posrednikov ali s posredovanjem tretjih oseb. Iz narave nadomestila naj bi izhajalo, da je bil namen zavarovatelja ta, da prejme možnost uporabe zavarovalnega produkta, da bi tega lahko prek kogarkoli že prodajal. V prid temu naj bi govorila tudi podelitev neizključne pravice uporabe („licenca“). Poleg tega naj bi bila z obveznostjo poplačila, omejeno na 240.000 EUR, dogovorjena minimalna cena v višini 480.000 EUR za razvoj in odobritev možnosti uporabe zavarovanj posebnih tveganj. Tako visoka minimalna cena naj ne bila določena zgolj za privolitev posrednika, da bo posredoval zavarovanja. Zato naj bi bilo treba izhajati iz večje davčne obveznosti, kot jo je ocenil FA. V tožbenem postopku pa naj bi bilo treba upoštevati prepoved spremembe na slabše (prepoved *reformatio in peius*).
- 9 Po tem, ko je bila FA vročena sodba FG, je FA 17. novembra 2017 izdal odločbo o spremembi odločbe o DDV, ki je bila za davčnega zavezanca manj ugodna in v kateri je storitve, opravljene v letu, na katerega se nanaša spor, sedaj v celoti štel za obdavčljive.

10 Tožeča stranka z revizijo izpodbija sodbo FG.

II.

11 Senat zaradi razlage Sodišču predloži vprašanje, navedeno v izreku, in postopek prekine do odločitve Sodišča.

12 1. Pravni okvir

13 a) Pravo Unije

Države članice v skladu s členom 135(1)(a) Direktive o DDV oprostijo zavarovalne in pozavarovalne transakcije, vključno s povezanimi storitvami, ki jih opravljajo zavarovalni posredniki in zavarovalni zastopniki.

14 b) Nacionalno pravo

V skladu s členom 4, točka 11, UStG so oproščene transakcije iz dejavnosti zastopnikov bank za stanovanjska posojila in varčevanje, zavarovalnih zastopnikov in zavarovalnih posrednikov.

15 Poleg tega obstaja tudi posebna oprostitvev za zavarovalne transakcije v členu 4, točka 10, UStG, ki pa se v obravnavanem sporu ne more uporabiti.

16 2. Uvodne pripombe glede vprašanja za predhodno odločanje

17 a) Obdavčenje enotnih storitev

V skladu s sodno prakso Sodišča je „treba enotno storitev [...], ki je sestavljena iz dveh ločenih elementov, pri čemer je eden glavni, drugi pa pomožni, ki bi bila, če bi bila zagotovljena ločeno, predmet različnih stopenj davka na dodano vrednost, obdavčiti zgolj po stopnji davka na dodano vrednost, ki se uporablja za to enotno storitev in je določena glede na glavni element, in to tudi, če je mogoče opredeliti ceno vsakega elementa, ki sestavlja celotno ceno, ki jo plača potrošnik za koriščenje te storitve“ (sodba Sodišča z dne 18. januarja 2018, Stadion Amsterdam, C-463/16, EU:C:2018:22, odgovor na vprašanje za predhodno odločanje).

18 Senat iz tega izpeljuje dvoje:

Po eni strani enotna storitev ni glede na njene elemente predmet različnih davčnih stopenj, temveč le ene davčne stopnje. Po drugi strani se obdavčitev enotne storitve – ki mora torej biti enotna – določa po njenem glavnem elementu.

19 b) Presoja spora

aa) V sporu gre za storitev, ki obsega več elementov. Ti so:

– posredovanje zavarovanja,

- podelitev licence za zagotovitev zavarovalnega produkta in
 - storitve za izvajanje pogodb, vključno z obravnavo škodnih zahtevkov.
- 20 Pri teh dejavnostih gre glede na merila iz sodne prakse Sodišča, kakor je ustrezno razsodilo FG, za enotno storitev, katere glavni element je podelitev licence za zagotovitev zavarovalnega produkta in katere drugi elementi, pri katerih gre za posredovanje zavarovanja in storitve za izvajanje pogodb, vključno z obravnavo škodnih zahtevkov, so zgolj pomožne storitve. To izhaja že iz tega, da brez podelitve licence ne bi prišlo do dejavnosti posredovanja zavarovanja in da je bila tožeča stranka upravičena do nadomestila tudi v primeru, da bi tretje osebe posredovale zavarovanja na podlagi podeljene licence, ne da bi bilo pri tem bistveno, ali je do takih posredovanj pozneje dejansko prišlo.
- 21 bb) V skladu s tem bi bile vse storitve tožeče stranke obdavčljive. Kajti prav tako kakor o davčni stopnji enotnih storitev (glej zgoraj točko II.2.a), se lahko tudi o oprostitvi enotnih storitev odloči le enotno, pri čemer je treba, tako kakor pri določitvi davčne stopnje (glej zgoraj točko II.2.a), izhajati iz glavnega elementa. Ta se kaže v podelitvi licence za zagotovitev zavarovalnega produkta. Ta storitev sama zase v skladu s členom 135(1)(a) Direktive o DDV ni oproščena, saj zagotovitev zavarovalnega produkta sodi k osnovnemu delu zavarovalnice, ki v primeru prenosa na tretje osebe v skladu s to določbo ni oproščeno davka (sodba Sodišča z dne 3. marca 2005, Arthur Andersen, C-472/03, EU:C:2005:135, točka 32 in naslednje). To poleg tega prav tako velja za pomožne storitve za izvajanje pogodb, vključno z obravnavo škodnih zahtevkov.
- 22 Senat pa dvomi, da je ta razlaga ob upoštevanju sodbe Sodišča z dne 17. marca 2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172), ustrezna in zato prosi za odgovor na vprašanje za predhodno odločanje, obrazloženo v nadaljevanju.

23 3. Vprašanje za predhodno odločanje

24 a) Sodba Sodišča Aspiro

V skladu s sodbo Sodišča Aspiro (EU:C:2016:172, točka 37) je pogoj za oprostitvev v skladu s členom 135(1)(a) Direktive o DDV, prvič, ta, da mora biti ponudnik povezan z zavarovateljem in zavarovancem, in da mora, drugič, njegova dejavnost zajemati bistvene naloge zavarovalnega zastopnika, kot so iskanje morebitnih strank in njihovo povezovanje z zavarovateljem. Pod oprostitvev pa ne sodi položaj, ko podjetnik storitve likvidacije škode opravlja v imenu in na račun zavarovalnice (sodba Sodišča Aspiro, EU:C:2016:172, odgovor na vprašanje za predhodno odločanje). Tedaj ni podana potrebna povezava z iskanjem morebitnih strank in njihovim povezovanjem z zavarovateljem za sklenitev zavarovalnih pogodb (sodba Sodišča Aspiro, EU:C:2016:172, točka 40).

25 b) Razlike glede na sodbo Sodišča Aspiro

Obravnavani spor se od spora v zadevi Aspiro razlikuje po tem, da je bila dejavnost davčnega zavezanca v zadevi Aspiro omejena na obravnavo škodnih zahtevkov in je torej opravljal izključno obdavčljivo dejavnost. Na drugi strani pa je tožeča stranka v tu obravnavani zadevi, če se dejavnosti presojuje samostojno – ne da bi šlo za enotno storitev – opravljala dejavnosti različnih vrst.

- K obdavčljivim dejavnostim so sodile podelitev licence za zagotovitev zavarovalnega produkta in storitve za izvajanje pogodb, vključno z obravnavo škodnih zahtevkov.
- Poleg tega pa je tožeča stranka opravljala tudi dejavnost posredovanja zavarovanja, ki bi bila, če bi se jo presojuje samostojno, oproščena davka v skladu s členom 135(1)(a) Direktive o DDV.

26 c) Predmet vprašanja za predhodno odločanje

27 Senat meni, da mora Sodišče pojasniti, kakšen je pomen člena 135(1)(a) Direktive o DDV pri oprostitvi enotnih storitev.

28 aa) V skladu s splošnimi načeli je treba o obdavčenju enotne storitve odločiti enotno in pri tem glede na njeno glavno značilnost (glej zgoraj točko II.2.a). V skladu s tem je enotna storitev skupno ali oproščena ali obdavčljiva, pri čemer je pogoj za oprostitvev enotne storitve ta, da njen glavni element izpolnjuje zahteve za oprostitvev. V skladu s tem bi bilo treba izhajati iz popolne obdavčljivosti storitve, ki jo je opravila tožeča stranka, saj je bil glavni element njene storitve prepustitev zavarovalnega produkta, ne pa posredovanje zavarovanja (glej zgoraj točko II.2.b).

29 bb) Senat pa dvomi, ali to ob upoštevanju sodbe Sodišča Aspiro (EU:C:2016:172) velja tudi za oprostitvev v skladu s členom 135(1)(a) Direktive o DDV. To sodbo Sodišča bi se lahko razumelo tako, da je enotna storitev tudi tedaj oproščena davka, če zgolj pomožna storitev izpolnjuje zahteve za oprostitvev.

30 Zato se postavlja vprašanje, ali je enotna storitev, sestavljena iz:

- posredovanja zavarovanja,
- podelitve licence za zagotovitev zavarovalnega produkta in
- storitev za izvajanje pogodb, vključno z obravnavo škodnih zahtevkov,

skupno oproščena davka, čeprav bi v primeru samostojne presoje bila oproščena le pomožna storitev (posredovanje zavarovanja), pri čemer pa je ta pomožna storitev v neposredni zvezi z drugimi storitvami, ki prispevajo k bistveni vsebini dejavnosti zavarovalnice. Lastnost zavarovalnega zastopnika se s tem ob upoštevanju povečanega tveganja, ki ga je treba zavarovati, še razširja.

31 4. Upoštevnost vprašanja za predhodno odločanje

- 32 Če za oprostitev enotne storitve v skladu s členom 135(1)(a) Direktive o DDV zadošča, da je le pomožna storitev v skladu s to določbo oproščena, je treba sodbo FG razveljaviti in ugoditi tožbi. V nasprotnem primeru je bila zavrnitev tožbe s strani FG pravilna.
- 33 V sporu pa sicer ni bistveno, ali obstaja zveza z zavezujočo informacijo z dne 18. januarja 2010, saj je FG ni preseglo.
- 34 5. Pravna podlaga predloga**
- 35 Predlog temelji na členu 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije.
- 36 6. Prekinitev postopka**
- 37 [...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT